

Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філологічного факультету
Крохмальний Р.О.
“31” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (назва навчальної дисципліни)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціалізація	<u>035.01 Українська мова та література,</u> <u>035.01 Українська мова та література (літературна творчість)</u> (шифр і назва спеціальності)
факультет	<u>філологічний</u> (назва спеціалізації)
	(назва інституту, факультету, відділення)

Львів – 2023 рік

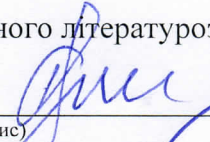
Робоча програма **Вступ до літературознавства** для студентів
за спеціальністю 035 Філологія, спеціалізацією 035.01 Українська мова та література
“ 29 ” серпня 2023 року - 27 с.

Розробник: Гнатюк Михайло Іванович, завідувач кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства, доктор філологічних наук, професор

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

Протокол від “ 29 ” серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства

_____ (Гнатюк М. І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ 29 ” серпня 2023 року

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від “ 31 ” серпня 2022 року № 1

“ 31 ” серпня 2023 року

Голова
_____ (Крохмальний Р. О.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Гнатюк М. І., 2023 рік

1.Опис навчальної дисципліни “Вступ до літературознавства”

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u>	
	Спеціальність <u>035 Філологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціалізація <u>035.01 Українська мова та література</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5	Освітній рівень: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		32 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		56 год.	год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,5

для заочної форми навчання -

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

Курс «Вступ до літературознавства» є пропедевтичним курсом, який призначений для студентів першого курсу. Він повинен дати студентам знання про основні й допоміжні галузі літературознавства, окреслити дефініції основних літературознавчих понять, познайомити з історією формування поезики як наукової дисципліни, показати роль літературознавчих теорій в розвитку літератури, закласти основи аналізу художніх текстів, показати зв'язок літературознавства з іншими гуманітарними дисциплінами, розкрити зв'язок національної літератури з іншими літературами, навчити виявляти спільне в них, показати еволюцію поглядів на літературу, виникнення і зміну літературознавчих концептів, навчити аналізувати твори, розкрити зв'язок і специфіку теорії, історії літератури та літературної критики, методології літературознавства та літературної компаративістики.

Завдання:

- ознайомити студентів з основними літературознавчими поняттями;
- розкрити специфіку й основні функції літератури як виду мистецтва;
- ознайомити студентів з історією розвитку літературознавства як науки;
- показати динаміку зародження і зміни літературних стилів і течій;
- ознайомити з головними літературознавчими школами;
- навчити визначати й характеризувати роди і жанри літературних творів;
- ознайомити студентів з основами віршознавства (віршові розміри, тропи, поетичний синтаксис).

В результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- основні літературознавчі поняття;
- обсяг предмета літературознавства;
- основні та допоміжні галузі дисципліни, їх взаємозв'язок, формування поглядів на літературу, її роль та призначення;
- зв'язок національної літератури з іншими літературами;
- зв'язок літературознавчої науки з такими гуманітарними дисциплінами як історія, соціологія, філософія, естетика, фольклористика, мовознавство;
- основні етапи розвитку літературознавства, літературознавчі школи від ідей античної поезики до літературознавчих концепцій ХХ – початку ХХІ ст.
- вклад українських учених у розвиток світової літературознавчої думки;
- специфіку образної природи літературного твору;
- єдність змісту і форми в художньому творі;
- основні елементи змісту: тема, ідея, проблема, пафос;
- формотворчі складники художньої літератури: мотив, сюжет, композиція;
- систему художньої мови на фонемному, лексичному та синтаксичному рівнях;
- основні версифікаційні системи: квантитативну, силабічну, силабо-тонічну, тонічну, народнописенні вірші та верлібри; національні особливості версифікації.
- особливості генологічної структури літературних творів;
- систему тропів та поетичного синтаксису;
- особливості еволюції літературного процесу.

Освоєння теоретичного курсу передбачає практичні вміння. Студент повинен **уміти:**

- розрізняти основні літературознавчі поняття;
- аналізувати художній текст: визначати тематику, проблематику, особливості стилю, жанр;
- робити порівняльну характеристику творів за тематикою, жанрами та стильовими особливостями;
- визначати типи тропів та поетичного синтаксису у віршованих творах;
- аналізувати віршовий розмір у поетичному творі;
- визначати типи звукових та синтаксичних повторів;
- обґрунтовувати приналежність художнього твору до напрямку (стилю);
- вміти обстоювати свою позицію у полеміці.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Літературознавство як система.

Тема 1. Сучасна наука про літературу.

Предмет і завдання літературознавства. Основні галузі науки про літературу. Літературознавство і філологія. Теорія літератури, її суть і завдання. Історія літератури. Літературна критика. Методологія літературознавства. Літературознавча компаративістика. Літературознавство у системі гуманітарних наук (мовознавство, філософія, фольклористика, соціологія, естетика). Основні та допоміжні галузі літературознавства.

Література

1. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пітер Баррі ; пер. З англ. О. Погинайєо. – К. : Смолоскип, 2008 – 360 с.
2. Безпечний І. Теорія літератури / Іван Безпечний. – К. : Просвіта, 2009. – 388 с.
3. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. / Петро Білоус. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 336 с.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К., 1998. – С. 7–22.
5. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 3–17.
6. Моклиця М. Наука про літературу / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 155–162.
7. Літературознавчий словник-довідник. – К., 2006. – С. 320, 402, 417, 685.
8. Літературознавча енциклопедія. – К., 2007. – Т. 1. – С. 127, 444, 445, 569; Т. 2. – С. 467, 476.
9. Уэллек Р. Уоррен О. Теория литературы / Рене Уэллек, Роберт Пенн Уоррен. – М. : Наука, 1978. – 364 с.
10. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури? / Девід Перкінс ; Пер. З англ. А. Іщенко. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2005. – 152 с.
11. Пахаренко В. Секрети мистецтва слова. – К. : Освіта, 2023.

Практичне заняття № 1. Тема: Літературознавство як система у працях українських учених

Матеріал для обговорення та дискусії

- Література та літературознавство.

- Історія літератури в розумінні Івана Франка.
- Літературна критика.
- Методологія літературознавства.
- Компаративістика.
- Літературознавство серед інших гуманітарних наук.
- Жанрова характеристика трактату І. Франка «Із секретів поетичної творчості».
- Визначення літературної критики.
- Психологічна інтерпретація творчого процесу (роль свідомості в поетичній творчості, закони асоціації ідей у поетичній творчості, поетична фантазія).
- Місце і роль відчуттів у процесі народження літературного твору.
- Зв'язок літератури з іншими видами мистецтва (музика, малярство).
- Проблема поетичної краси.

Література

1. Білецький О. Шляхи розвитку дожовтневого українського літературознавства / О. Білецький // Білецький О. Праці: У 5 т. - Київ: Наукова думка, 1965. – Т. 2. – С. 72-11.
2. Гнатюк М. Іван Франко і утвердження літературознавчих шкіл в Україні / Михайло Гнатюк // Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ сторіч. – Львів, 2002. – С. 111 – 160.
3. Лессінг Г.-Е. Лаокоон, або Про межі малярства й поезії / Г. Лессінг. – К. : Мистецтво, 1968. – 290 с.
4. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко // Франко І. Зібрання творів: у 50-ти т. – К., 1981. – Т. 31. – С. 45–119.

Тема 2. Специфіка й основні функції літератури.

Література і дійсність. Платон про роль мистецького пізнання дійсності (трактат «Держава»). Аристотелівська теорія мистецтва. Наукове та художнє пізнання дійсності. Роль вигадки у художньому творі. Мімезис та катарсис у літературі та мистецтві.

Гносеологічна функція літератури. Література як діалог. Художність – інтегративна єдність пізнавальної, аксіологічної (ціннісної) та комунікативної функції літератури. Роль мови у художньому творі.

Фікційна функція мистецтва: від ритуальної дії до гри. Утилітарна та естетична функція літератури та мистецтва. Життєвий та естетичний ідеал.

Література

1. Арістотель. Поетика. – К., 1967.
2. Лессінг Г.-Е. Лаокоон, або Про межі малярства й поезії / Г. Лессінг. – К. : Мистецтво, 1968. – 290 с.
3. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко // Франко І. Зібрання творів: у 50-ти т. – К., 1981. – Т. 31. – С. 45–119.
4. Білоус П. Художня специфіка літератури / Петро Білоус // Білоус П. Вступ до літературознавства. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 58-70.
5. Ткаченко А. Мистецтво слова / Анатолій Ткаченко. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1998. – С. 38-54.

Практичне заняття № 2. Тема: Класичне та модерне трактування літератури у працях І. Франка та літературознавців-модерністів.

Матеріал для обговорення та дискусії: Роль літератури і мистецтва в житті суспільства (І. Франко). Психологічна функція літератури і мистецтва (О. Потебня). Національна природа мистецтва та літератури і способи її вияву. Криза мистецтва в модерну епоху (М. Євщан). «Мистецька ідея» та форма її трактування у літературі (Б.-І. Антонич).;

Література:

1. Франко І. Задачі і метод історії літератури / І. Франко // Франко І. Збір. творів: У 50 т. – Т. 41. – С. 7-17.
2. Франко І. Метод і задачі історії літератури / І. Франко // Франко І. Збір. творів: У 50 т. – Т. 41. – С. 17-24.
3. Євщан М. Суспільний та артистичний елемент у творчості // Євщан М. Критика. Літературознавство. Естетика. – К., 1998. – С. 18 – 24.
4. Антонич Б.-І. Національне мистецтво // Антонич Б.-І. Повне зібрання творів. – Львів: Літопис, 2008 – С. 580-591.
5. Антонич Б.-І. Криза сучасної літератури / Б.-І. Антонич // Антонич Б.-І. Повне зібрання творів. – Львів: Літопис, 2008 – С. 570-578.
6. Гнатюк М. Критик, що поміняв перо на зброю. – Львів, 1995. – 78 с.
7. Шумило М. Микола Євщан // Євщан М. Критика. Літературознавство. Естетика. – К., 1998. – С. 3 – 11.
8. Ільницький М. Богдан-Ігор Антонич: Нарис життя і творчості. – К., 1991.
9. Рубчак Б. Богдан-Ігор Антонич // Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття. – Кн. 2. – К., 1994. – С. 688 – 695.

Тема 3. Основні етапи розвитку літературознавчої думки від античності до ХІХ ст.

Концепція мистецтва античного періоду. Класицистичний етап розвитку літературознавчої думки. Поетики Києво-Могилянської академії.

Міфологічна школа у літературознавстві (Й. Гердер, М. Максимович, П. Куліш, М. Костомаров, М. Сумцов).

Культурно-історична та порівняльно-історична школи у літературознавстві. Праці І. Тена. Літературознавчі ідеї М. Дашкевича, П. Житецького, М. Драгоманова, І. Франка.

Психолінгвістична теорія О. Потебні: концепція зовнішньої та внутрішньої форми, теорія аналогії між виникненням слова і виникненням поетичного образу, сприймання твору – зворотний процес його творення.

Література

1. Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібрання творів: у 50 т. – Т. 31.
2. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К. : Либідь, 1998. – 408 с.
3. Білоус П. З історії літературознавства / Петро Білоус // Білоус П. Вступ до літературознавства. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 24-40.
4. Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001.
5. Довгалевський М. Поетика. Сад поетичний. – К., 1973.
6. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури / Михайло Гнатюк. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 240 с.

Тема 4. Основні літературознавчі школи кінця XIX – початку XX ст.

Філософія інтуїтивізму (А. Бергсон, Б. Кроче) і літературознавство. Психоаналітичні ідеї у працях З. Фрейда, А. Адлера, К. Юнга. Основні ідеї естетики екзистенціалізму. Російська школа формалізму (ОПОЯЗ) як основа структуралізму. Празький лінгвістичний гурток, французький структуралізм. Школа герменевтики. Феноменологія, ідеї Р. Інгардена. Рецептивна естетика (В. Ізер, Г. Р. Яусс).

Література

1. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 2002.
2. Білоус П. Наукові методи і школи в літературознавстві / Петро Білоус // Білоус П. Вступ до літературознавства. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 40-56.
3. Література. Теорія. Методологія. – К., 2006.
4. Гнатюк М. Антипозитивістичний злам у філософії та літературознавчій практиці Івана Франка/ Михайло Гнатюк // Іван Франко і проблеми теорії літератури. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 240 с.
5. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство / Ніла Зборовська. – К. : «Академвидав», 2003. – 392 с.
6. Козлик І. Літературознавчий аналіз художнього тексту/твору в умовах сучасної міжнаукової та міжгалузевої взаємодії / І. Козлик. – Брно, 2020. – 296 с.
7. Мітосек З. Теорії літературознавчих досліджень. – Сімферополь, 2003.

Практичне заняття № 3. Тема: Антипозитивістичний злам у філософії. Концепція модерного мистецтва у працях сучасних літературознавців

Питання для роздумів:

- Антипозитивістичний злам у філософії та питання літератури.
- Специфіка соціологічного підходу до літератури за Хосе Ортега-і-Гасетом. Феномен популярності мистецтва.
- Природа естетичного задоволення.
- Метафора феноменологічного сприйняття.
- Творчість і спокуса реальністю. Способи подолання «реалістичності» (міметичності) художнього зображення.
- Дегуманізоване мистецтво.
- Виникнення метафори.
- Сучасне мистецтво і вплив минулого.
- Місце іронії в модерному мистецтві.

Література

1. Хосе Ортега-і-Гасет. «Дегуманізація мистецтва» // Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. – К., 1994. – С. 238 – 272.

2. Табачковський В. «Стань тим, ким ти є» // Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. – К., 1994. – С. 4 – 14.
3. Фридлендер Г. Філософія мистецтва і мистецтво філософа (Естетика Хосе Ортега-і-Гасета) // Ортега-і-Гасет Х. Естетика. Філософія культури. – М., 1991. – С. 7 – 48.
4. Гнатюк М. Антипозитивістичний злам у філософії та літературознавчій практиці Івана Франка / Михайло Гнатюк // Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури / Михайло Гнатюк. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 18-25.

Практичне заняття № 4. Тема: Психологія у літературознавстві.

Питання для роздумів:

- психологія З. Фрейда
- психологічні концепції А. Адлера
- психологічні візії Степана Балея
- особливості психіки геніальних письменників
- біографія як ключ до розуміння творчості
- Валер'ян Підмогильний і його прочитання біографії І. Нечуя-Левицького

Література

1. Балея С. З психології творчості Шевченка // Збруч. – 9.03.2016. – Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/48532>
2. Підмогильний В. Іван Левицький-Нечуй (спроба психологізації творчості). – Режим доступу: <http://sites.utoronto.ca/elul/Nechui/nech-psyx.pdf>
3. Фрейд З. Поет і фантазування / З. Фрейд // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів : Літопис, 1996. – С. 83-91.
4. Зборовська Н. Психологія і літературознавство / Ніла Зборовська. – К. : «Академвидав», 2003. – 392 с.

Практичне заняття № 5. Тема: Теорія архетипів К.-Г. Юнга та її вплив на літературознавство.

Питання для роздумів:

- Поняття архетипу і архетипного образу
- Теорія архетипів К.-Г. Юнга
- Літературний архетип як спосіб пізнання тексту
- Ідейно-художні особливості образів-архетипів у творчості Василя Стуса
- Образи-архетипи у творчості Ліни Костенко

Література

1. Віват Г. Семантика художніх символів у поетичному просторі Василя Стуса: Монографія / Ганна Віват. – Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2014. – 264 с.
2. Саковець С. Міфопоетика творчості Василя Стуса / С. Саковець // Наукові записки [Національного університету „Острозька академія”]. Сер.: Філологічна. – 2008. – Вип. 10. – С. 428–435.
3. Стус В. Дорога болю: Поезії / Василь Стус. – К. : Радянський письменник, 1990. – 256 с.
4. Стус В. Палімпсест. Вибране / Василь Стус. – К. : Факт, 2003. – 432 с.

5. Юнг К.Г. Архетип і несвідоме: пер. з нім. / Карл Густав Юнг. – К. : Укр. письменник, 2014. – 358 с. – (Світло світогляду).
6. Юнг К.Г. Архетипи і колективне несвідоме: Пер. з нім. Катерина Котюк / Карл Густав Юнг. – Львів : Видавництво „Астролябія”, 2012. – 588 с.
7. Юнг К.-Г. Психологія і поезія / К.-Г. Юнг // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. – Львів : Літопис, 1996. – С. 91-109.
8. Костенко Ліна. Навчальний посібник-хрестоматія. Ідея, упорядкування, інтерпретація Творів Григорія Ключека. – Кіровоград : Степова Еллада, 1999.- 319 с.

Змістовий модуль 2. Аналіз літературного твору.

Тема 5. Зміст і форма літературного твору

Категорія змісту і форми у філософії. Зміст і форма у літературі. Елементи змісту у літературному творі.

Компоненти змісту (тема, проблема, ідея, естетична інформація) і форми (сюжет, композиція, жанр, образи) в літературному творі. Поняття змістоформи. Проблема дуалізму змісту і форми у літературі. Категорії ідеї і структури у формалістичній поетиці.

Сюжет як перехідна ланка між змістом і формою. Конфлікт – пружина розвитку дії; зовнішній і внутрішній конфлікт. Сюжет і фабула. Основні компоненти сюжету, їх деформація у модерністських та постмодерних течіях. Основні елементи композиції. Особливості аналізу лірики: мотив як ліричний сюжет, рольова лірика, герой-маска.

Література

1. Білоус П. Зміст і форма літературного твору / Петро Білоус // Білоус П. Вступ до літературознавства. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 106-129.
2. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К., 1998. – С. 137–207.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 141–168.
4. Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль, 2002. – С. 109–128.
5. Безпечний І. Теорія літератури. – К., 2009. – С. 14–48.
6. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. – К., 2008.
7. Вступ до літературознавства. Хрестоматія /упоряд. Н. Бернадська. – К. : Освіта, 1995. – 312 с.

Практичне заняття № 6. Тема: Єдність змісту і форми літературного твору.

Питання для роздумів:

- Єдність змісту і форми у літературі
- Традиційне розуміння елементів змісту.
- Елементи форми художнього твору.
- Композиційні особливості літературного твору.
- Сюжет як перехідна ланка між змістом і формою. Сюжет і фабула.
- Особливості образної форми літературного твору.
- Поняття про позасюжетні елементи художнього твору.
- Порівняльна характеристика структурної організації оповідання І. Франка «Хлопська комісія» і В. Стефаника «Злодій», повість І. Нечуя-Левицького «Хмари» та роман В. Підмогильного «Місто».

Література

1. Літературознавчий словник-довідник / Гром'як Р., Ковалів Ю., Теремко В. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
2. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К., 1998. – С. 137–207.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 141–168.
4. Моклиця М. Рід і жанр як зміст і форма літератури / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 109–128.
5. Безпечний І. Теорія літератури. – К., 2009. – С. 14–48.
6. Денисюк І. Розвиток української малої прози ХІХ – початку ХХ століття. – Львів: Академічний Експрес, 1999. – 280 с.
7. Чопик, Ростислав. Переступний вік: українське письменство на зламі ХІХ-ХХ ст. [Текст] / Р. Чопик ; відп. ред. Є. Нахлік ; Львів. від-ня Ін-ту л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України. - Івано-Франківськ ; Л. : Лілея-НВ, 1998. - 192 с.
8. Луцак С. Розвиток монтажних принципів композиційної побудови в малій прозі В. Стефаника та І. Франка // Вісник Прикарпатського університету: Філологія. – Вип. VI. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – С. 57–66.
9. Бровко О.О. Новела в структурі української прози: модифікації та функції. - Луганськ : Видавництво ДЗ "Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка", 2011 . – 399 с.

Тема 6. Образна специфіка літературного твору.

Образ як елемент відображення зовнішнього світу (Людвіг Феєрбах). Художні та нехудожні образи. Образотворчі, пізнавальні, естетичні та моделюючі можливості художньої творчості. Основні види образів у літературі та мистецтві. Внутрішні образи. «Вічні образи».

Література

1. Білоус П. Художній образ у літературі / П.В. Білоус // Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 88-106.
2. Волков А. Р. Традиційні сюжети та образи (нарис теорії ТСО) / А. Волков // Бібліотека тижневика «Зарубіжна література». – 1998. – №25-28 (89-92). – С. 3-14.
3. Традиційні сюжети та образи [колективна монографія] / автор проекту і упорядник А. Р. Волков. – Чернівці : Місто, 2004. – 445 с.
4. Ненадкевич Є. Українська версія світової теми про Дон Жуана в історично-літературній перспективі / Євген Ненадкевич // Українка Леся. Твори / [за ред. Б. Якубського]. – К. : Книгоспілка, 1929. – Т. XI. –С. 7–42.
5. Реда Марта. Образ Дон Жуана у творчості Лесі Українки у контексті європейської донжуніани // Roczniki humanistyczne. - Tom LIV-LV, zeszyt 7. – 2006-2007.

Практичне заняття № 7. Тема: Літературно-художній образ.

Питання для роздумів:

- Образотворчі, пізнавально-естетичні та моделюючі можливості слова як основного засобу літературної творчості.
- Сутність художнього образу.
- Види літературно-художніх образів.
- «Вічні образи» в літературі.

- Образ Дон Жуана як «вічний образ» в літературі.

Література

1. Білоус П. Художній образ у літературі / Петро Білоус // Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 88-106.
2. Волков А. Р. Традиційні сюжети та образи (нарис теорії ТСО) / А. Волков // Бібліотека тижневика «Зарубіжна література». – 1998. – №25-28 (89-92). – С. 3-14.
3. Традиційні сюжети та образи [колективна монографія] / автор проекту і упорядник А. Р. Волков. – Чернівці : Місто, 2004. – 445 с.
4. Ненадкевич Є. Українська версія світової теми про Дон Жуана в історично-літературній перспективі / Євген Ненадкевич // Українка Леся. Твори / [за ред. Б. Якубського]. – К. : Книгоспілка, 1929. – Т. XI. –С. 7–42.
5. Реда Марта. Образ Дон Жуана у творчості Лесі Українки у контексті європейської донжуніани // Roczniki humanistyczne. - Tom LIV-LV, zeszyt 7. – 2006-2007.

Тема 7. Мова художнього твору

Мова художньої літератури як система знаків для створення естетичної реальності. Фоніка як звукова організація поетичної мови. Звукопис і евфонія. Види звукових повторів. Лексичний рівень художніх творів. Прозаїчне слово в поетичному оточенні. Тропи у поетичній мові. Поетичний синтаксис: еліпсис, апосіопеза, анаколуф, зевгма, риторичні фігури.

Література

1. Білоус В.П. Художня мова літератури / П.В. Білоус // Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 158-179.
2. Качуровський І. Фоніка / Ігор Качуровський. – К. : Знання, 1994. – 128 с.
3. Галич О.А. Мова художнього твору / О.А. Галич // Галич О.А. Вступ до літературознавства : підручник для студ. вищ. навч. закл. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – С. 66-110.
4. Ткаченко А. Художня мова / А. Ткаченко // Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1997. – С. 208-317.

Тема 8. Проблеми віршознавства

Прозова і віршована поетична мова. Метрико-ритмічна структура поетичного тексту. Квантитативна (метрична), силабічна, силабо-тонічна, тонічна системи віршування, народнопісенний вірш, верлібр. Зв'язок системи віршування з характером мови, еволюція віршових систем і трансформація їх у новому мовному середовищі. Характер Шевченкового вірша. Естетична функція рими. Сталі віршові форми і строфи, їх акліматизація у новому національному середовищі. Система тропів.

Література

1. Білоус В.П. Основи віршування / П.В. Білоус // Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 179-203.
2. Качуровський І. Нарис компаративної метрики / Ігор Качуровський. – Мюнхен, 1984.
3. Качуровський І. Метрика / Ігор Качуровський. – К. : Знання, 1994. – 118 с.
4. Качуровський І. Строфіка / Ігор Качуровський. – К. : Знання, 1994. – 124 с.

5. Ткаченко А. Версифікація / А. Ткаченко // Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1997. – С. 317-392.
6. Моклиця М. Основи віршування / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 81–108.
7. Безпечний І. Теорія літератури. – К. : Просвіта, 2009. – С. 49–147; С. 155–210.
8. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 169–237.
9. Енциклопедія літературознавства. – Т. 2. – С. 399.

Практичне заняття № 8. Тема: Основні ознаки віршованого твору

Питання для роздумів:

- рядок
- рима
- розмір
- строфа
- визначення віршованого розміру «Енеїди» І. Котляревського
- аналіз віршованої форми поезії Лесі Українки «Слово, чому ти не твердая криця?»

Література

1. Качуровський І. Фоніка / Ігор Качуровський . – К. : Знання, 1994. – 128 с.
2. Білоус В.П. Основи віршування / П.В. Білоус // Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 179-203.
3. Ткаченко А. Художня мова / А. Ткаченко // Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1997. – С. 208-317.
4. Моклиця М. Основи віршування / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 81–108.

Практичне заняття № 9. Тема: Аналіз поетичного тексту

Питання для роздумів:

- системи віршування
- тропи у поетичній мові
- засоби поетичного синтаксису

Література

1. Качуровський І. Нарис компаративної метрики / Ігор Качуровський. – Мюнхен, 1984.
2. Білоус В.П. Основи віршування / П.В. Білоус // Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – С. 179-203.
3. Ткаченко А. Версифікація / А. Ткаченко // Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1997. – С. 317-392.
4. Моклиця М. Основи віршування / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 81–108.

Тема 9. Проблеми генології у літературі

Категорії епічного, ліричного і драматичного у «Поетиці» Аристотеля. Гегелівська система поділу літературних творів. Основні жанри епічних творів. Поділ ліричних творів на роди і види. Жанри драматичних творів. Канонізація, деканонізація та дифузія жанрових структур. Міжвидові структури літературних творів. Видозміни жанрової системи у процесі еволюції літературних стилів.

Література

1. Аристотель. Поетика. – К. : Дніпро, 1967. – 84 с.
2. Буало Н. Мистецтво поетичне / Нікола Буало. – К. : Мистецтво, 1967. – 130 с.
3. Ткаченко А. Проблеми генології / А. Ткаченко // Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1997. – С. 56–136.
4. Моклиця М. Рід і жанр як зміст і форма літератури / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 109–128.
5. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 251–340.
6. Безпечний І. Теорія літератури / Іван Безпечний. – К. : Просвіта, 2009. – 388 с.
7. Гнатюк М. Парамемуаристика як об'єкт літературознавчого дослідження / Михайло Гнатюк // Франкознавчі студії : зб. наукових праць. – Дрогобич, 2012. – Вип. 5. – С. 61–68.

Практичне заняття № 10. Тема: Аналіз драматичного твору

Питання для роздумів:

- Драма як літературний рід і як жанр.
- Розвиток літератури і проблема «чистоти» драматичних жанрів.
- Особливості композиції драматичного твору.
- Вставні фрагменти в драматичному творі та їх функції.
- Специфіка конфлікту та образна система в драматичних творах Івана Котляревського та Лесі Українки (Іван Котляревський «Наталка Полтавка» – Леся Українка «Орґія»).
- Діалогічне мовлення в драматичних творах Івана Котляревського та Лесі Українки (Іван Котляревський «Наталка Полтавка» – Леся Українка «Орґія»).

Література:

1. Безпечний І. Теорія літератури / Іван Безпечний. – К. : Просвіта, 2009. – 388 с.
2. Білоус П.В. Вступ до літературознавства / Петро Білоус. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 336 с.
3. Білоус П.В. Теорія літератури / Петро Білоус. – К., 2013.
4. Вороний М. Театр і драма / Микола Вороний. – К. : Рад. письменник, 1989. – 354 с.
5. Галич О. Теорія літератури / О. Галич, В. Назарець, Є. Васильєв ; за наук. ред. О. Галича. – К. : Либідь, 2001. – 488 с.
6. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства / Анатолій Ткаченко. – К. : Правда Ярославичів, 1997. – 448 с.

Практичне заняття №11. Тема: Жанрова дифузія

Питання для роздумів:

- Генологічний поділ літератури (лірика, епос, драма) та міжродові утворення.

- Сильова характеристика та специфіка моделювання світу в поемі-містерії Т. Шевченка «Великий льох» та у збірці І. Франка «Зів'яле листя».
- Особливості композиції «Великого льоху» Т. Шевченка та «Зів'ялого листя» І. Франка.
- Образна система та часопросторові координати в аналізованих творах.
- Ліричний, епічний та драматичний первні в аналізованих творах.

Література

1. Барабаш Ю. Поема-містерія Тараса Шевченка «Великий льох» / Юрій Барабаш // Дивослово. – 2001. – № 4. – С. 7–10.
2. Корнійчук В. Жанрова мозаїка «Зів'ялого листя» / Валерій Корнійчук // Українське літературознавство. – 2006. – Вип. 68. – С. 51-63.
3. Павлів О. Поема-містерія «Великий льох» Тараса Шевченка / О. Павлів // Слово і час. – 1991. – № 6. – С. 67–73.
4. Папуша І. Символічна структура “Зів'ялого листя” / Ігор Папуша // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 2001. – Вип.64. – С.33-43.
5. Смілянська В. Шевченкова романтична поема: система індивідуальних жанрових модифікацій // Слово і час. – 2010. – № 6. – С. 3–20.
6. Гнатюк М. Парамемуаристика як об'єкт літературознавчого дослідження / Михайло Гнатюк // Франкознавчі студії : зб. наукових праць. – Дрогобич, 2012. – Вип. 5. – С. 61-68.

Практичне заняття №12. Тема: Щоденник: між паралітературою та літературою

Питання для роздумів:

- Особливості паралітератури: між фактом та вимислом.
- Щоденник як позалітературний і літературний жанр.
- Суб'єктна організація у «щоденникових» творах: домінантна свідомість, голос Іншого, образ адресата і специфіка автокомунікації.
- Часові координати у щоденнику та «щоденниковій» формі.
- Щоденник як психотерапія, історія та пам'ять.
- Дихотомія приватного і публічного: проблема взаємопроникнення та розмежування.
- Щоденникове письмо: від ситуативних нотаток до тексту культури.
- Олександр Довженко «Щоденник» (фрагменти) та Марія Матіос «Щоденник страченої».

Література

1. Бовсунівська Т.В. Щоденник // Бовсунівська Т.В. Теорія літературних жанрів: Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману: Підручник. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – С.434-442.
2. Гундорова Т. "Щоденник" як лабораторія жіночої сексуальності // Femina Melancholica. Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської. - К., 2000. - С. 92-95.
3. Максименко О.В. «Щоденник страченої» Марії Матіос – щоденник-імітація // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 4 (263). – Ч.2. – С.154-160.

4. Максименко О.В. Жанрові особливості «Щоденника» Олександра Довженка // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 14 (273). – Ч.2. – С.52-58.
5. Полюхович О.П. Національно-культурна ідентичність у щоденникових записах Олександра Довженка // Наукові записки НаУКМА. Літературознавство. – 2018. – Т.1.. – С.97 – 103.
6. Тебешевська Т. Художні особливості «Щоденника страченої» Марії Магіос // Слово і час. – 2006. – №2. – С.54-62.

Змістовий модуль 3. Літературний процес

Тема 10. Поняття про літературний процес

Проблема періодизації літературного розвитку. Принцип стадіального розвитку європейських літератур за зміною літературних стилів. Традиції і новаторство в літературному процесі. Вчення Д. Чижевського про культурно-історичні епохи. Проблема художнього прогресу. Дискусії про повноту і неповноту літератур за стильовою ознакою. Закономірність зміни літературних стилів, несинхронність їх поширення урізних літературах.

1. Ткаченко А. Літературний процес / А. Ткаченко // Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1997. – С. 411–435.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 341–441.
3. Енциклопедія літературознавства. – Т. 1. – С. 573.
4. Токмань Г. Цей багатобарвний мистецький світ // Дивослово. – 2001. – № 4. – С. 56–59; № 5. – С. 41–45.
5. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський / К. : Академія, 2008. – 568 с.
6. Ільницький М. Література українського відродження: напрями і течії в українській літературі 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. / Микола Ільницький. – Львів, 1994.
7. Моклиця М. Літературний процес / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 129-154.

Тема 11. Напрямок, течія, стиль

Проблема термінологічних визначень. Неправомірність заміни поняття напрямку (стилю) поняттям методу – нормативно-ідеологічною категорією категорії естетичної. Поняття стилю як єдності змістово-формальних компонентів. Стильова течія – відгалуження стилю і сигнал його вичерпаності, сигнал появи нової стильової якості.

«Хвильова» концепція Д.Чижевського закономірності зміни стильових систем.

Основні риси літератури Ренесансу: гуманістичний світогляд, відродження античної спадщини, новий погляд на природу.

Українське бароко як синтез латинського та візантійського начал, національне обличчя українського бароко.

Проблема „неповноти” українського класицизму.

Романтизм як літературний напрямок: роль суб’єктивного начала, проблема особистості, інтерес національної історії, функція фольклорної символіки.

Поняття критичного та соціалістичного реалізму як ідеологізація естетичних категорій. Натуралізм і імпресіонізм як перехідні ланки від реалізму ХІХ ст. до модернізму.

Національні моделі модернізму та постмодернізму.

Література

1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К. : Либідь, 1998. – 408.
2. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Е. Вінквіта і В. Е. Тейлора. – К. : Основи, 2003. – 603 с.
3. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили: в 2-х т. – Т. 1. – К., 1983; Т. 2. – К., 1992.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К., 1998. – С. 412–435.
5. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – С. 341–441.
6. Моклиця М. Літературний процес / Марія Моклиця // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – С. 129–154.
7. Безпечний І. Теорія літератури. – К., 2009. – С. 337–374.

Тема 12. Романтизм, реалізм, модернізм у літературі

Ідейно-естетичні корені українського романтизму. Харківська школа романтиків. Романтичні ідеї у творах діячів «Руської Трійці». Етапи розвитку реалізму у літературі (від античного до реалізму XIX ст.). Реалізм в українській літературі. Риси українського модернізму. Модернізм – постмодернізм.

Література

1. Комаринець Т. Ідейно-естетичні корені українського романтизму. – Львів, 1983.
2. Наливайко Д. Типологія української реалістичної літератури на європейському тлі /Д. Наливайко // Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – С. 277-313.
3. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / Соломія Павличко. – К. : Основи, 1999. – 447 с.
4. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму / Ярослав Поліщук. – 2-ге вид. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. – 392 с.

Практичне заняття № 13. Напрями у літературі.

Питання для роздумів:

- Класицизм у літературі;
- Сентименталізм: напрям чи стильова течія?
- Особливості розвитку українського романтизму;
- Етапи розвитку реалізму у літературі;
- Натуралізм;
- Імпресіонізм Михайла Коцюбинського;
- Експресіонізм у новелах Василя Стефаника

Література

1. Поліщук Я. І ката, і героя він любив... : Михайло Коцюбинський : літературний портрет / Ярослав Поліщук. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 304 с.
2. Черненко О. Експресіонізм у творчості Василя Стефаника / Олександра Черненко. – Мюнхен : Сучасність, 1989.
3. Гнатюк М. У колі європейського модерну : Василь Стефаник / Михайло Гнатюк // Стефаник В. Вибрані твори : білінгва. – Львів : ЛННБ України ім. В. Стефаника ; Нац. Ін-т ім. Оссолінських у Вроцлаві, 2021. – С. 10-80.

4. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму / Ярослав Поліщук. – 2-ге вид. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. – 392 с.
5. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / Соломія Павличко. – К. : Основи, 1999. – 447 с.

Тема 13. Постколоконіальні студії в системі сучасної науки про літературу

Постколоніалізм у сучасній гуманітаристиці. Праці Едварда Саїда. Постколоніальні студії: український контекст. Дослідження Марка Павлишина та Тамари Гундорової. Травматична пам'ять та національна ідентичність у літературі.

Література

1. Саїд Е. Гуманізм і демократична критика / Едвард Саїд. – К. : Медуза, 2014. – 144 с.
2. Саїд Е. Культура й імперіялізм / Едвард Саїд. – К. : Критика, 2007. – 608 с.
3. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми : статті та есеї / Тамара Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
4. Павлишин М. Канон та іконостас / Марко Павлишин. – К. : Час, 1997. – 447 с.
5. Шкандрій М. В обіймах імперії. Російська й українська літератури новітньої доби / Мирослав Шкандрій. – К. : Факт, 2004. – 496 с.
6. Пухонська О. Травматична пам'ять і національна ідентичність: посттоталітарна версія взаємовпливу (на прикладі сучасної української літератури) / Оксана Пухонська // Літературний процес: методологія, імена, тенденції : зб. наук. праць (філологічні науки). – № 7. – 2016. – С. 107 – 111.

Практичне заняття № 14. Тема: Постколоконіальні студії в українському літературознавстві

Питання для роздумів:

- Постколоніалізм: основні напрями дослідження.
- Постколоніальна критика та українське літературознавство (М. Павлишин, Т. Гундорова, О. Юрчук, М. Шкандрій та ін.)
- Проблема пам'яті у контексті постколоніальних студій.
- Постколоніальна травма та тінь минулого.
- Проблема травмованої пам'яті поколінь у романі Марії Матіос «Солодка Даруся».
- (Не)проговорена травма: про що мовчали живі і про що кричали мертві.
- Культурна амнезія тоталітарного минулого.

Література

1. Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство та культурологія / Пітер Баррі / Пер. з англ. О. Погинайко ; наук. ред. Р. Семків. – К. : Смолоскип, 2008. – 360 с.
2. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на Сході Європи [Електронний ресурс] / Тамара Гундорова. – Доступно з: <http://uamoderna.com/md/hundorova-postcolonial-novel-generational-trauma>
3. Остапчук Т. П. Мовчання як мотив опору в постколоніальному тексті (на матеріалі романів А. Рой "Бог дрібниць" та М. Матіос "Солодка Даруся") / Т. П. Остапчук // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Філологія. Літературознавство. -

2014. - Т. 231, Вип. 219. - С. 79-83. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufl_2014_231_219_17
4. Павлишин М. Козаки в Ямайці: постколоніальні риси в сучасній українській культурі / Марко Павлишин // Слово і час. – 1994. – № 4-5. – С. 65 – 71.
  5. Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис. – 1996. – С. 531-535.
  6. Пухонська О. Травматична пам'ять і національна ідентичність: посттоталітарна версія взаємовпливу (на прикладі сучасної української літератури) / Оксана Пухонська // Літературний процес: методологія, імена, тенденції : зб наук. праць (філологічні науки). – № 7. – 2016. – С. 107 – 111.
  7. Шукай О. Жіночий образ як інтерпретаційна модель подій національної історії (на прикладі роману Марії Матіос «Солодка Даруся») [Електронний ресурс] / Оксана Шукай. – Режим доступу: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2017/01/59.18.16.pdf>

Практичне заняття №15. Тема: Екзистенціалізм у європейській філософії та літературі.

Питання для роздумів:

- «Олітературнений» екзистенціалізм: роман Альбера Камю «Чума»
- Загальна характеристика філософії екзистенціалізму.
- Екзистенціалізм як літературно-філософське явище.
- Філософський підтекст роману А. Камю «Чума»
- «Очумлена» людина: жертва чи кат?
- Лабіринтами тексту: символіка роману.
- «Чума» – попередження vs вирок людині ХХІ ст.?

Література

1. Онишкевич Л. Екзистенціалістська модель у теорії літератури / Лариса Онишкевич // Слово. Знак. Дискурс : антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. ; передм., упоряд. і прим. М. Зубрицької. – Львів : Літопис, 1996. – С. 243–244
2. Сартр Жан Поль. Дороги свободи / Жан-Поль Сартр; [пер. с франц. Д. Вальяно, Л. Григорьян]. – Х. : Фолио, 1997. – (Вершини). – Т. 1: Возраст зрелости. – Х. : Фолио, 1997. – 367 с.
3. <http://darkelly.info/work/PD/sartr.ukr.pdf>
4. Хамітов Н. Самотність як феномен людського буття: автореф. дис. ... доктора філос. наук: 09.0004./ НАН України, Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди / Н.Хамітов – К., 1998. – 34 с.
5. Наливайко Д. Трагічний гуманізм Альбера Камю // Камю А. Вибрані твори. – К., 1991. – С. 5-28.
6. Камю А. Вибрані твори: у 3-х тт. – Т.3. – Харків, 1997.
7. Наливайко Д. Інтелектуальна проза А. Камю / Д.Наливайко // А. Камю. Вибрані твори : у 3 т. Т. 3. – Харків, 1997.
8. <https://www.youtube.com/watch?v=i7snxQAXTHg>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=QS2QTSEX7NE>

Практичне заняття № 16. Контрольний модуль.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Літературознавство як система												
T1. Сучасна наука про літературу	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
T2. Специфіка й основні функції літератури	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
T3. Основні етапи розвитку літературознавчої думки від античності до XIX ст.	12	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
T4. Основні літературознавчі школи кінця XIX – початку XX ст.	22	2	6	-	-	14	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Аналіз літературного твору												
T5. Зміст і форма літературного твору	12	4	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
T6. Образна специфіка літературного твору	11	2	2	-	-	7						
T7. Мова художнього твору	11	4	-	-	-	7						
T8. Проблеми віршознавства	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
T9. Проблеми генології у літературі	18	2	6	-	-	10						
Змістовий модуль 3. Літературний процес												
T10. Поняття про літературний процес	11	2	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-
T11. Напрямок, течія, стиль	11	2	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-

Т12. Романтизм, реалізм, модернізм у літературі	14	2	2	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Т13. Постколоконіальні студії в системі сучасної науки про літературу	16	2	6			8						
Усього годин	120	32	32	-	-	56	-	-	-	-	-	-

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Літературознавство як система у працях українських учених	2
2	Класичне та модерне трактування літератури у працях І. Франка та літературознавців-модерністів	2
3	Антипозитивістичний злам у філософії. Концепція модерного мистецтва у працях сучасних літературознавців	2
4	Психоаналіз у літературознавстві	2
5	Теорія архетипів К.-Г. Юнга та її вплив на літературознавство	2
6	Єдність змісту і форми літературного твору	2
7	Літературно-художній образ	2
8	Основні ознаки віршованого твору	2
9	Аналіз поетичного тексту	2
10	Аналіз драматичного твору	2
11	Жанрова дифузія	2
12	Щоденник: між паралітературою та літературою	2
13	Напрями у літературі	2
14	Постколоконіальні студії в українському літературознавстві	2
15	Екзистенціалізм у європейській філософії та літературі	2
16	Контрольний модуль	2
	Разом	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Літературознавство в системі гуманітарних дисциплін: мовознавство, історія, мистецтвознавство, соціологія, теологія.	6
2	Особливості українського бароко (козацьке бароко). Роль Д. Чижевського в дослідженні українського бароко. Віршові форми поезії бароко. Необароко в українській літературі ХХ ст.	6

	(П. Тичина, М. Бажан, Ю. Липа)	
3	Психолінгвістична школа О. Потебні. Розвиток ідей українського вченого в літературознавчих школах феноменології, семіотики та рецептивної поетики.	6
4	Художній образ як спосіб осягнення світу. Образ як форма пізнання дійсності (гносеологічний рівень); знак (семіотичний рівень), символ тощо. Образ автора, образ світу, багато вимірність художнього образу.	6
5	Міжродові й міжжанрові утворення: балада, дума, мемуари, кіносценарій. Родова та жанрова канонізація та дифузія жанрів (жанри-гібриди). Трансплантація і трансформація жанрової системи.	7
6	Строфіка: канонізовані строфи, строфа і жанр, строфи національного походження. Сонет як поетична форма і жанр. Еволюція сонета, сонетоїди, білі сонети, теорія і практика українського сонета.	7
7	Версифікація (віршування) як система організації поетичного мовлення: метр, ритм, синтаксичний паралелізм. Категорії метричної (античне, силабічне, силабо-тонічне) та нерегульованої (алітераційний, астрофічний вірш) системи віршування. Еволюція розвитку європейського віршування.	9
8	Тропи (засоби увиразнення поетичного мовлення). Поява тропів як результат розпаду міфологічного світосприйняття (втрата єдності образу і значення є ознакою появи метафори (за О. Потебнею)). Знакова теорія тропів Ф. де Соссюра. Градація тропів через ущільнення поетичного мовлення. Синтаксичні та стилістичні фігури, їх роль як засобу увиразнення поетичної мови.	9
	Разом	56

7. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється у формі оцінювання виступів на практичних заняттях та участі в дискусіях. Передбачено також виконання тестових завдань, контрольних робіт. Курс закінчується іспитом.

8. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Оцінювання роботи студента здійснюється за схемою:

1. Максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 100 балів, з них 50 – за роботу протягом семестру, 50 – за знання, продемонстровані на іспиті.
2. Робота студента протягом семестру оцінюється за показниками:
  - а) активність на практичних заняттях – 40 балів (по 5 балів за кожне з восьми практичних занять);
  - б) письмова робота – 10 балів.
3. Підсумковий іспит є обов'язковим і проводиться в усній або письмовій формі.

Переведення в оцінку за 4-бальною шкалою здійснюється за такою схемою:

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	Відмінно	Зараховано
B	81-89	4	Дуже добре	
C	71-80		Добре	
D	61-70	3	Задовільно	
E	51-60		Достатньо	

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, практичні заняття та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
6	6	7	6	6	6	6	7		

9. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програми.
2. Плани практичних занять та методичні вказівки для їх виконання.
3. Матеріали до практичних занять і самостійної роботи студентів.

10. Рекомендована література

Базова

1. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). – К. : Правда Ярославичів, 1997. - 448 с.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001.
3. // Моклиця М. Основи літературознавства. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
4. Безпечний І. Теорія літератури / Іван Безпечний. – К. : Просвіта, 2009. – 388с.
5. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навч. посіб. / П.В. Білоус. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 336 с.
6. Гнатюк М. Іван Франко і проблеми теорії літератури / Михайло Гнатюк. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 240 с.
7. Марко В. Основи аналізу літературного твору. – Кіровоград, 1997.
8. Наснко М. Українське літературознавство. Школи. Напрями. Тенденції. – Київ, 1997.

9. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – Київ, 1998.
10. Ільницький М. Література українського відродження: напрями і течії в українській літературі 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. – Львів, 1994.
11. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів, 2002.
12. Література. Теорія. Методологія. – К., 2006.
13. Літературознавчий словник-довідник. – К., 2006.
14. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. – К., 2008.
15. Литературный энциклопедический словарь. – М., 1987.
16. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці, 2001.
17. Лессінг Г.-Е. Лаокоон, або Про межі малярства й поезії / Г. Лессінг. – К. : Мистецтво, 1968. – 290 с.
18. Юнг К.Г. Архетипи і колективне несвідоме: Пер. з нім. Катерина Котюк / Карл Густав Юнг. – Львів : Видавництво „Астролябія”, 2012. – 588 с.
19. Будний В. Порівняльне літературознавство : підручник / В. Будний, М. Ільницький. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с.
20. Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство та культурологія / Пітер Баррі / Пер. з англ. О. Погинайко ; наук. ред. Р. Семків. – К. : Смолоскип, 2008. – 360 с.

Допоміжна

1. Чижевський Д. Українське літературне бароко. – К., 2001.
2. Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001.
3. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика. – Дрогобич, 2008.
4. Качуровський І. Фоніка. – Мюнхен, 1985.
5. Качуровський І. Нарис компаративної метрики / Ігор Качуровський. – Мюнхен, 1984.
6. Качуровський І. Метрика / Ігор Качуровський. – К. : Знання, 1994. – 118 с.
7. Качуровський І. Строфіка / Ігор Качуровський. – К. : Знання, 1994. – 124 с.
8. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. – Ч. 1. Лексика. – Ніжин, 1994.
9. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм. – Ч. 2. Фігури і тропи. – Київ, 1995.
10. Качуровський І. Генерика. – К., 2008.
11. Хализев В. Теория литературы. – М., 2000.
12. Современное зарубежное литературоведение: Энциклопедический справочник. Концепции. Школы. Термины. – М., 1999.
13. Енциклопедія постмодернізму. – К. : Основи, 2003. – 603 с.
14. Мітосек З. Теорії літературознавчих досліджень. – Сімферополь, 2003.
15. Лотман Ю. Анализ поэтического текста. – Ленинград, 1972.
16. Зборовська Н. Психологія і літературознавство. – К. : Академвидав, 2003. – 392 с.
17. Введение в литературоведение. Литературное произведение: Основные понятия и термины. – М., 2000.
18. Вступ до літературознавства / Уп. Н. Бернадська. – К., 1995.
19. Онишкевич Л. Екзистенціалістська модель у теорії літератури / Лариса Онишкевич // Слово. Знак. Дискурс : антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. ; передм., упоряд. і прим. М. Зубрицької. – Львів : Літопис, 1996. – С. 243–244
20. Наливайко Д. Трагічний гуманізм Альбера Камю // Камю А. Вибрані твори. – К., 1991. – С. 5-28.

21. Наливайко Д. Інтелектуальна проза А. Камю / Д. Наливайко // А. Камю. Вибрані твори : у 3 т. Т. 3. – Харків, 1997.
22. Павлишин М. Козаки в Ямайці: постколоніальні риси в сучасній українській культурі / Марко Павлишин // Слово і час. – 1994. – № 4-5. – С. 65 – 71.
23. Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис. – 1996. – С. 531-535.
24. Пухонська О. Травматична пам'ять і національна ідентичність: посттоталітарна версія взаємовпливу (на прикладі сучасної української літератури) / Оксана Пухонська // Літературний процес: методологія, імена, тенденції : зб. наук. праць (філологічні науки). – № 7. – 2016. – С. 107 – 111.
25. Гундорова Т. Постколоніальний роман генераційної травми та постколоніальне читання на Сході Європи [Електронний ресурс] / Тамара Гундорова. – Доступно з: <http://uamoderna.com/md/hundorova-postkolonial-novel-generational-trauma>
26. Бовсунівська Т.В. Щоденник // Бовсунівська Т.В. Теорія літературних жанрів: Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману: Підручник. – Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. – С.434-442.
27. Гундорова Т. "Щоденник" як лабораторія жіночої сексуальності // Femina Melancholica. Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської. - К., 2000. - С. 92-95.
28. Максименко О.В. «Щоденник страченої» Марії Матіос – щоденник-імітація // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 4 (263). – Ч.2. – С.154-160.
29. Полюхович О.П. Національно-культурна ідентичність у щоденникових записах Олександра Довженка // Наукові записки НаУКМА. Літературознавство. – 2018. – Т.1.. – С.97 – 103.
30. Барабаш Ю. Поема-містерія Тараса Шевченка «Великий льох» // Дивослово. – 2001. – № 4. – С. 7–10.
31. Корнійчук В. Жанрова мозаїка «Зів'ялого листя» // Українське літературознавство. – 2006. – Вип.68. – С.51-63
32. Павлів О. Поема-містерія «Великий льох» Тараса Шевченка // Слово і час. –1991. – № 6. – С. 67–73.
33. Папуша І. Символічна структура “Зів'ялого листя” // Українське літературознавство. Іван Франко: Статті і матеріали. – Львів, 2001. – Вип.64. – С.33-43.
34. Пахаренко В. Секрети мистецтва слова. – К. : Освіта, 2023.
35. Смілянська В. Шевченкова романтична поема: система індивідуальних жанрових модифікацій // Слово і час. – 2010. – № 6. – С. 3–20.
36. Ненадкевич Є. Українська версія світової теми про Дон Жуана в історично-літературній перспективі / Євген Ненадкевич // Українка Леся. Твори / [за ред. Б. Якубського]. – К. : Книгоспілка, 1929. – Т. XI. –С. 7–42.
37. Саковець С. Міфопоетика творчості Василя Стуса / С. Саковець // Наукові записки [Національного університету „Острозька академія”]. Сер.: Філологічна. – 2008. – Вип. 10. – С. 428–435.

Питання на іспит

1. Наукове і художнє пізнання дійсності.
2. Основні галузі науки про літературу, їх загальна характеристика.
3. Історія літератури – одна з основних галузей науки про літературу.
4. Композиція художнього твору; Основні компоненти композиції.
5. Теорія літератури – одна з головних галузей науки про літературу.
6. Літературна критика – галузь літературознавства і складова частина літературного процесу.
7. Компаративістика як галузь науки про літературу. Генетично-контактний і типологічний рівні компаративістики.
8. Допоміжні галузі науки про літературу, їх загальна характеристика.
9. Бібліографія – допоміжна галузь літературознавства, типи бібліографії.
10. Текстологія – допоміжна галузь літературознавства, типи текстології.
11. Література й суспільне життя. Людинознавчий характер літератури.
12. Психологічні основи творчості в інтерпретації І. Франка («Із секретів поетичної творчості»).
13. Естетичні основи творчості в інтерпретації І. Франка («Із секретів поетичної творчості»).
14. Формально-поетична (неокласична) школа в літературознавстві. Роль поетик у розвитку естетичної думки, українські поетики XVII – XVIII ст.
15. Міфологічна школа в літературознавстві, її представники в Україні.
16. Психологічна школа в літературознавстві. Основні положення О. Потебні.
17. Культурно-історична школа в літературознавстві, її представники в Україні.
18. Теорія психоаналізу З. Фрейда та її відношення до літератури та мистецтва.
19. Категорія стилю в літературознавстві, стиль і течія.
20. Категорія стилю в літературознавстві. Стиль як зв'язок змісту і форми. Стиль епохи й індивідуальний стиль.
21. Стиль бароко в літературі, риси українського бароко.
22. Основні риси романтизму як літературного стилю.
23. Реалізм як стильова категорія. Поняття реалізму у вузькому і широкому значеннях.
24. Символізм, основні риси символізму.
25. Основні течії авангардизму, їх прояви в українській літературі.
26. Футуризм та імажинізм – течії авангардизму.
27. Поняття змісту в художньому творі, основні компоненти змісту.
28. Поняття форми у художньому творі, основні компоненти форми.
29. Хвильова теорія Д. Чижевського зміни стилів епохи.
30. Герменевтична, феноменологічна та структуралістська школи в літературознавстві. Загальна характеристика.
31. Рецептна естетика (В. Ізер, Г.-Р. Яусс), її зв'язок з феноменологією.
32. Категорії епічного, ліричного та драматичного як родові ознаки літератури.
33. Жанри епічних творів.
34. Епопея і роман, їх основні особливості.
35. Біографічний метод у літературознавстві.
36. Оповідання і новела, спільне й відмінне між ними.
37. Основні жанри ліричних творів, їх характеристика.
38. Тематичний поділ ліричних творів.
39. Ліро-епічні жанри, їх основні особливості.

40. Основні жанри драматичних творів, їх характеристика.
41. Трагедія і комедія, їх основні особливості.
42. Драма, її різновиди та основні особливості.
43. Малі форми драматичних творів, їх характеристика.
44. Звукопис у художньому творі, види звукових повторів.
45. Лексичні засоби художнього твору: архаїзми, неологізми, професіоналізми.
46. Лексичні засоби: синоніми, антоніми, омоніми.
47. Роль тропів у художньому творі: епітет, порівняння, метафора.
48. Роль тропів у художньому творі: метонімія, синекдоха, гіпербола, літота.
49. Поетичний синтаксис: еліпсис, фігура умовчання, інверсія, відокремлення.
50. Синтаксичні повтори в художньому творі: тавтологія, анафора, епіфора, паралелізм, градація, антитеза.
51. Роль риторичних фігур у художньому творі.
52. Основні системи віршування.
53. Силабічна система віршування.
54. Метрична система віршування.
55. Силабо-тонічна система віршування.
56. Тонічна система віршування.
57. Верлібр та його властивості.
58. Роль рими в поетичному творі. Типи рим і способи римування.
59. Строфа. Види строфічної побудови в художньому творі.
60. Тверді строфічні форми (тріолет, рондо, сонет).